

οἱ ὄπαδοι τοῦ Ἰερεμίου, ὠρμηθέντες τῆς εἰς Βλαχίαν περιοδείας ἐκείνου, κατώρθωσαν ἵνα ἐκδοθῇ βασιλικὸν διάταγμα ἀπολύον αὐτόν (1585). Ὅθεν παρεκλήθη ἐκ τῆς ἐξορίας ὁ Ἰερεμίας, καὶ τρίτον ἤδη ἐκόσμησε τὸν τότε καταφρονηθέντα καὶ πολλοὺς κλονισμοὺς ὑποστάντα οἰκουμενικὸν θρόνον.

Ἐλευσινήν εὔρε τότε τὴν ἐκκλησίαν. Καὶ «ἐκαταφρονήθη, λέγει ὁ Χρυσόγραφος, τὸ γένος τῶν χριστιανῶν πολλὰ καὶ ἀτιμιάσθησαν ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη, πλὴν δικαία ἡ κρίσις σου, Κύριε· διότι καμμία δικαιοσύνη ἐκεῖ μέσα δὲν ἦτον, μόνον συμφωνιακὰ, θεοκάπηλοι, ἀδικίαι, πλεονεξίαι, καὶ ἄλλα μυρία ἀτοπήματα... καὶ ἦν ὁ κύρ Ἰερεμίας τὴν ἐκκλησίαν σμαγίδι, καὶ ἔκλαυσε πολλὰ, καὶ ἐὰν τὸ ἤξευρε δὲν ἤρχετο».

Τὸν θρόνον εὐρῶν βεβαρυμένον μὲ χρέη τῶν προκατόχων του ἀφόρητα, ἀνέπτυξεν ἀπερίγραπτον δραστηριότητα, ἐξοικονομῶν, καὶ ἐπαίτων τὰ ἔλεη τῶν χριστιανῶν.

Τῷ 1588 ὁ Ἰερεμίας συνοδευόμενος ὑπὸ Ἱεροθέου Μονεμβασίας καὶ Ἀρσενίου Ἐλασσῶνος ἦλθεν εἰς Μόσχαν καὶ ἐχειροτόνησε πρῶτον πατριάρχην τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ ὀρθοδόξου ἐκκλησίας τὸν Ἰώβ (1). Ἐπιστρέψας δ' εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐπὶ ὀκτῶ ἔτη ποιμάνας θεαρέστως, ἐξεδήμευσεν εἰς Κύριον (1594).

Ὁ Ἰερεμίας ἦν ἐκ τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων, καὶ ὡς τοιοῦτος ἐγκωμιάζεται ὑπὸ Μελετίου, Προκοπίου, καὶ ἄλλων. Ὁ Μαλαξὸς λέγει ταῦτα· «νύκτα καὶ ἡμέραν ἐσπουδάζε καὶ σπουδάζει θεολογικά, φιλοσοφικά, καὶ ἄλλα πολλὰ μαθήματα, καὶ ἐκκλησιαστικά· καὶ ὡς οἰκουμενικὸς πατὴρ καὶ διδάσκαλος δὲν ἔπαυσεν οὐδὲ παύει νὰ διδάσκη καὶ νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ πρὸς πάντας τοὺς σέβεις διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ, καθὼς ἔκχυναν οἱ σοφώτατοι πατριάρχαι» (2).

Διετῆρει τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μετὰ τῶν τότε περιφανῶν τοῦ ἔθνους λογίων, Μαργουνίου, Σεβήρου. κλπ.

Ὁ Μαργούνιος προσφωνῶν τῷ Ἰερεμίᾳ τὴν μετάφρασιν Ἰωάννου τῆς Κλίμακος, ἐποίησεν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα·

(1) Βλέπε τὰ περὶ τούτου εἰς Ζαμπελίου Καθίδρυσιν Πατριαγείου ἐν Ῥωσσίᾳ.

(2) Δωροθέου, Σύνοψις ἱστοριῶν—Πατριαρχικὴ ἱστορία—Μελετίου Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας—Κατάλογος τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως.